

**Κύριε Αντιπρόεδρε της Κυβερνήσεως,
Κύριε Πρόεδρε της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς,
Κύριε Διευθύνοντα Σύμβουλε του Χρηματιστηρίου
Αθηνών,
Κύριοι Εκπρόσωποι των Τραπεζών και Φορέων,
Κυρίες και Κύριοι,**

**Σας ευχαριστώ θερμά για την πρόσκληση στη σημερινή
ενδιαφέρουσα και επίκαιρη ημερίδα, σχετικά με το νέο
θεσμικό πλαίσιο, και κατά συνέπεια το νέο επενδυτικό
περιβάλλον που αναμένεται να διαμορφωθεί πολύ σύντομα
από την εφαρμογή της MIFID II (“Markets In Financial
Instruments Directive”) και του Κανονισμού MIFIR (“Markets
In Financial Instruments Regulation”).**

**Με τόσους έμπειρους, ικανούς και καταρτισμένους ομιλητές
στην ημερίδα και με σεβασμό στις γνώσεις τους, είμαι
υποχρεωμένος να περιοριστώ μόνο σε μια σειρά από
επισημάνσεις.**

Αφορμή για τη μετάβαση από τη MIFID I στη MIFID II, δηλαδή σε ένα ακόμη πιο σύνθετο αλλά και ολοκληρωμένο πλαίσιο, αποτέλεσε η έντονη διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση της προηγούμενης δεκαετίας.

Η Ομάδα των 20 (G20) δεσμεύθηκε στο να βελτιώσει ακόμη περισσότερο τη διαφάνεια των επενδυτικών υπηρεσιών, με τελικό στόχο την ενίσχυση της σταθερότητας και της διαφάνειας του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Ιδιαίτερα οι εξελίξεις στο χώρο των χρηματοπιστωτικών αγορών, κατέστησαν απαραίτητη την ενίσχυση του πλαισίου για τη ρύθμιση των αγορών χρηματοπιστωτικών μέσων, συμπεριλαμβανομένων των εξωχρηματιστηριακών συναλλαγών (OTC), με σκοπό:

- **την αύξηση της διαφάνειας,**
- **την καλύτερη προστασία των επενδυτών,**

- **την ενίσχυση της εμπιστοσύνης,**
 - **την αντιμετώπιση των μη ρυθμιζόμενων αγορών και**
 - **τη διασφάλιση της εκχώρησης επαρκών εξουσιών**
- στους εποπτικούς φορείς για την εκπλήρωση των καθηκόντων τους.**

Παράλληλα, στη δεκαετία που μας πέρασε, δημιουργήθηκε ένα νέο έντονα τεχνολογικό περιβάλλον, με την τεχνολογική χρηματοοικονομική επανάσταση να διαμορφώνει νέα δεδομένα στις αγορές και ανάγκη για κρίσιμους και στρατηγικούς μετασχηματισμούς στο χρηματοπιστωτικό τομέα.

Έτσι, η ευρωπαϊκή χρηματιστηριακή νομοθεσία χρειαζόταν όπως χαρακτηριστικά σημειώθηκε μία νέα «βίβλο». Και το ρόλο αυτό επιτελεί η MiFID, στην αρχική, αλλά κυρίως στην τρέχουσα εκδοχή της.

Η μετάβαση, όμως, αποτελεί ένα φιλόδοξο στόχο. Αρκεί να αναλογιστεί κανείς ότι ενώ ο αρχικός στόχος για την έναρξη εφαρμογής στα κράτη μέλη ήταν η 3^η Ιανουαρίου 2017, τον Ιούνιο του 2016 το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποφάσισε τη μετάθεση για την 3^η Ιανουαρίου 2018.

Δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένδειξη ότι η ημερομηνία αυτή μπορεί να μετατεθεί περαιτέρω, αν και οι δυσκολίες προετοιμασίας είναι υπαρκτές.

Η έκταση των σχετικών νομοθετικών κειμένων είναι τουλάχιστον εντυπωσιακή.

Το νέο θεσμικό πλαίσιο για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων εισάγεται με μία Οδηγία (MIFID) και έναν Κανονισμό (MIFIR).

Επιπλέον, συμπληρώνεται με πάνω από πενήντα (50), πολυσέλιδες, κατ' εξουσιοδότηση πράξεις, κατευθυντήριες γραμμές, και κείμενα Ερωτήσεων και Απαντήσεων.

Στο σύνολό του, αποτελεί ίσως την πιο μακροσκελή και περίπλοκη νομοθετική πρόκληση που καλούνται να εφαρμόσουν οι φορείς του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού τομέα, ενώ καλύπτει όλες τις αγορές και όλους τους συμμετέχοντες σ' αυτήν, δηλαδή:

αγορές μετοχών,

ομολόγων,

παραγώγων και

συναλλάγματος,

αλλά και πιστωτικά ιδρύματα,

επιχειρήσεις χρηματοοικονομικών επενδύσεων,

διαχειριστές κεφαλαίων,

και τέλος αγορές διαπραγμάτευσης.

Αλλά και ο όγκος των δεδομένων που πρέπει να συλλεγούν από την ESMA (υπολογίζονται περίπου 15 εκ. χρηματοοικονομικά μέσα) σε περίπου 300 διαφορετικά σημεία διαπραγμάτευσης, δείχνει τη δυσκολία του εγχειρήματος και το μεγάλο χρονικό διάστημα προετοιμασίας που απαιτείται.

Και ενώ ήδη από το καλοκαίρι του 2017 υπάρχει το σχέδιο νόμου για τη μεταφορά της MIFID II και στην Ελλάδα, το κρίσιμο είναι να έχουν δημιουργηθεί έγκαιρα οι υποδομές και να ολοκληρωθεί ο προγραμματισμός και σχεδιασμός για την αποτελεσματική υλοποίηση της οδηγίας.

Ενδεικτικά να αναφέρω ότι οι βασικές αλλαγές που επέρχονται είναι οι ακόλουθες :

- **Διευρύνεται ο ρόλος και τα καθήκοντα του διοικητικού συμβουλίου μιας επενδυτικής εταιρίας, ενός διαχειριστή αγοράς ή ενός παρόχου υπηρεσιών αναφοράς δεδομένων και ενδυναμώνονται οι ρυθμίσεις εταιρικής διακυβέρνησης.**
- **Ενδυναμώνεται η διακυβέρνηση των χρηματοοικονομικών προϊόντων με την εισαγωγή αυστηρότερων υποχρεώσεων για τους σχεδιαστές προϊόντων και για τα δίκτυα διανομής.**
- **Διαχωρίζεται η παροχή επενδυτικών συμβουλών, σε ανεξάρτητη και μη ανεξάρτητη βάση, επιβάλλοντας περαιτέρω περιορισμούς στη λήψη αντιπαροχών, κατά την διαχείριση χαρτοφυλακίου ή την παροχή επενδυτικών συμβουλών σε ανεξάρτητη βάση.**

- **Απαιτείται αυστηρότερος έλεγχος των πολιτικών για αμοιβές και παροχές οικονομικών κινήτρων στο προσωπικό μιας επενδυτικής εταιρίας.**
- **Υποχρεώνονται οι επενδυτικές εταιρίες που δραστηριοποιούνται μέσω αλγοριθμικών συναλλαγών, να συμμορφώνονται με συγκεκριμένες απαιτήσεις για τα συστήματα και ελέγχους κινδύνου τους.**

Οι αλλαγές δηλαδή που εισάγονται επηρεάζουν καθοριστικά όλους τους κρίσιμους τομείς παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών.

- 1. Υποδομή αγοράς / Διαφάνεια (Market Infrastructure / Transparency)**
- 2. Διακυβέρνηση Προϊόντων – Αγορά Στόχος (Product Governance – Target Market)**
- 3. Αναφορά συναλλαγών (Transaction Reporting)**

- 4. Κανόνες για Αντιπαροχές (Rules on Inducements)**
- 5. Προστασία Επενδυτή / Πολιτική Βέλτιστης εκτέλεσης εντολών (Investor Protection/Best Execution Policy)**

Μερικά κρίσιμα σημεία :

- 1. Υπάρχει σήμερα σοβαρή προετοιμασία για την MIFID II από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και τους συγχάιρω και τους ευχαριστώ, καθώς και στενή συνεργασία με τις Τράπεζες και την Τράπεζα της Ελλάδος για την αποτελεσματική προετοιμασία και υλοποίηση των οδηγιών. Αλλά οι αλλαγές που επέρχονται είναι θεμελιώδεις, ουσιαστικές, πολύπλοκες και disruptive.**

Παρότι τα επιτελεία των Τραπεζών εργάζονται σοβαρά για να κερδίσουν το στοίχημα της έγκαιρης συμμόρφωσης, με τις διατάξεις του νέου πλαισίου, απαιτούνται σοβαρές

αλλαγές στα επιχειρηματικά μας πρότυπα και τη στρατηγική, καθώς, και στους τρόπους συναλλαγών και διάθεσης των επενδυτικών και χρηματιστηριακών προϊόντων και υπηρεσιών, σε μια εποχή που η πίεση σε άλλες προτεραιότητες είναι σημαντική.

Απαιτούνται, όμως, και μεγάλες αλλαγές στην ανάπτυξη των αναγκαίων τεχνολογικών συστημάτων, μηχανογραφικών εφαρμογών και μεθόδων συλλογής, διαχείρισης και αξιοποίησης των πληροφοριών. Αυτή είναι ίσως και η μεγαλύτερη πρόκληση.

Οι απαιτούμενοι όγκοι συλλογής και ταξινόμησης πληροφορήσης και διαχείρισης είναι σημαντικοί και το κόστος διαφαίνεται να διαμορφώνεται σε πολύ υψηλό επίπεδα.

Οι ευρωπαϊκές Τράπεζες καλούνται επί της ουσίας

- να επαναξιολογήσουν τα χρηματοπιστωτικά μέσα που προσφέρουν,
- τις επενδυτικές υπηρεσίες που παρέχουν,
- το επίπεδο αυτοματοποίησης που χρησιμοποιούν,
- αλλά και να αναθεωρήσουν και να επανασχεδιάσουν τον τρόπο με τον οποίο αλληλοεπιδρούν με τους επενδυτές,
- την κατηγοριοποίηση των πελατών τους
 - και την πρόσβαση των τελευταίων σε συγκεκριμένα προϊόντα και υπηρεσίες.

Οι ελληνικές τράπεζες, επίσης έγκαιρα, συνειδητοποίησαν το εύρος και τη σημασία των αλλαγών που επιφέρει το νέο ρυθμιστικό πλαίσιο στο σύνολο των λειτουργιών τους.

Σήμερα, έχοντας επίγνωση των νέων απαιτήσεων, είναι στο στάδιο προσαρμογής, που περιλαμβάνει την αποτύπωση των αποκλίσεων από το ισχύον πλαίσιο, το σχεδιασμό των απαιτούμενων αλλαγών, τον εξορθολογισμό των επιχειρηματικών μοντέλων, και την εκπαίδευση του προσωπικού.

Είναι μια πολύ μεγάλη πρόκληση σε δύσκολες εποχές.

Επιπρόσθετα, οι Τράπεζες καλούνται να εξετάζουν την ικανότητα των πελατών να κατανοούν τη φύση της λειτουργίας των προϊόντων στα οποία επενδύουν καθώς και τους κινδύνους που αναλαμβάνουν, λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους (ηλικία, μόρφωση, επάγγελμα, οικονομική κατάσταση) και το επενδυτικό τους προφίλ.

Σημαντικές αλλαγές απαιτούνται και ως προς τα έγγραφα προς τους πελάτες (ενημέρωση, confirmations, statements etc.), αναφορικά με το περιεχόμενο αλλά και την περιοδικότητά τους.

Δηλαδή τα δίκτυα διανομής επενδυτικών προϊόντων και πρωτίστως οι τράπεζες πρέπει να αποκτήσουν μια νέα κουλτούρα διάθεσης επενδυτικών προϊόντων. Δεν πουλάμε προϊόντα που δεν κατανοούμε, δεν πουλάμε προϊόντα που εμείς δεν θ' αγοράζαμε, δεν πουλάμε προϊόντα που δεν ταιριάζουν με το επενδυτικό προφίλ του πελάτη.

Όλα τα ανωτέρω συνεπάγονται για τα Πιστωτικά Ιδρύματα και τις επιχειρήσεις επενδύσεων, όχι μόνο σημαντικές επενδύσεις σε μηχανογραφικά συστήματα, ώστε, να υπάρχουν οι κατάλληλες υποδομές που θα επιτρέπουν την υλοποίηση της MiFID II, αλλά και σε μια ακόμα μεγαλύτερη πελατοκεντρική προσέγγιση με έμφαση στις ανάγκες και

την ασφάλεια του επενδυτή και κυρίως σημαντική εκπαίδευση του προσωπικού.

Οι αλλαγές έρχονται σε μια δύσκολη εποχή για τις Τράπεζες, διότι ο κλάδος προσπαθεί να επιστρέψει στην κανονικότητα μετά την τεράστια οικονομική κρίση και τις ζημιές που υπέστη,

διότι παράλληλα σημειώνεται ένα «ρυθμιστικό τσουνάμι» που απαιτεί πολύ σοβαρές αλλαγές στα συστήματα πληροφορικής, το επιχειρηματικό πρότυπο λειτουργίας, τις διαδικασίες, τους μηχανισμούς ελέγχου και διαχείρισης κινδύνων, την εκπαίδευση του προσωπικού σε νέες δεξιότητες, τη διαμόρφωση μιας νέας κουλτούρας στην πελατοκεντρικότητα και τις προτεραιότητες της κάθε Τράπεζας.

Από τον οργανικό, λειτουργικό, μηχανογραφικό, διαδικαστικό μετασχηματισμό των υποδομών και του επιχειρηματικού μοντέλου για τη διαχείριση των NPLs, μέχρι τη συμμόρφωση με το IFRS9, τα stress tests, τις απαιτήσεις της ΕΚΤ για συστηματική και ολοκληρωμένη πληροφόρηση ημερησίως και με συγκεκριμένα format, απαιτήσεις που επιβαρύνουν σημαντικά τις υποδομές και τα συστήματα της Τράπεζας, απαιτούν σημαντικές επενδύσεις και αποτελούν κρίσιμες προτεραιότητες για την επόμενη μέρα.

Κυρίες και Κύριοι,

Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι ο τραπεζικός τομέας θα συνεργαστεί στενά με τις εποπτικές αρχές και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς για την πλήρη συμμόρφωση με την οδηγία MIFID II.

Το εγχείρημα είναι δύσκολο σε εποχές τραπεζικού μετασχηματισμού και κρίσιμων αποφάσεων.

Οι αλλαγές είναι σημαντικές και εκτιμώ ότι μεσοπρόθεσμα τα τραπεζικά ιδρύματα θα επανεξετάσουν τα μοντέλα τους στην παροχή επενδυτικών υπηρεσιών.

Το κόστος προσαρμογής είναι σημαντικό και, ceteris paribus, θα οδηγήσει σε περαιτέρω συγκέντρωση του κλάδου των επενδυτικών υπηρεσιών, λόγω οικονομικού κλίμακος, εγχώριως και διεθνώς, για να είναι ικανοποιητικές οι αποδόσεις και οι χρήσεις κεφαλαίων.

Δεν θα είναι αναπόφευκτο κάποια πιστωτικά ιδρύματα, κυρίως λόγω μικρότερου μεγέθους, να επιλέξουν να περιορίσουν τις δραστηριότητες στον τομέα παροχής επενδυτικών υπηρεσιών ή/και να τις προσφέρουν κυρίως μέσω τρίτων παρόχων.

Σε κάθε περίπτωση η εφαρμογή της οδηγίας MIFID II, θα μετασχηματίσει τον κλάδο και θα δημιουργήσει νέα επιχειρηματικά δεδομένα που οι διοικήσεις των τραπεζών πρέπει να λάβουν σοβαρά υπόψη τους.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας.